

ПОРЯДОК
зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізми:
 - зарахування дітей до закладів освіти для здобуття початкової, базової чи профільної середньої освіти за денною формою навчання;
 - переведення учнів з одного закладу освіти до іншого;
 - відрахування учнів із закладів освіти.
2. Для цілей цього Порядку нижченаведені терміни вживаються в такому значенні:
 - вільні місця – місця, на які може бути зараховано дитину (дітей) в межах спроможності закладу освіти та нормативу наповнюваності класів, визначеного Законом України [«Про загальну середню освіту»](#); діти, які мають право на першочергове зарахування – діти, які проживають на території обслуговування закладу освіти;
 - жеребкування – спосіб конкурсного відбору дітей для зарахування на вільні місця;
 - заклад освіти – початкова школа, гімназія, ліцей або інший заклад загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття початкової, базової середньої та/або профільної середньої освіти;
 - спроможність закладу освіти – максимальна кількість учнів, яким заклад освіти в межах навчального року може забезпечити здобуття освіти за денною формою навчання;
 - територія обслуговування – адміністративно-територіальна одиниця (або її частина чи окремі будинки), визначена і закріплена місцевим органом виконавчої влади або органом місцевого самоврядування за закладом освіти для забезпечення права кожної дитини, яка проживає на цій території, на здобуття початкової та/або базової середньої освіти у закладі освіти, що найбільш доступний та ближчий до місця проживання дитини.

Положення цього Порядку щодо батьків дитини стосуються також інших її законних представників.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України [“Про освіту”](#), [“Про загальну середню освіту”](#).

3. Цей Порядок не поширюється на:

- заклади спеціалізованої освіти мистецького, спортивного, військового чи наукового спрямування;
- спеціальні заклади загальної середньої освіти (спеціальні школи, санаторні школи, навчально-реабілітаційні центри та школи соціальної реабілітації);
- заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.

4. Зарахування до закладу освіти здійснюється відповідно до наказу його керівника, що видається на підставі заяви одного з батьків дитини (чи повнолітньої особи, яка має намір здобувати освіту), поданої особисто (з пред’явленням документа, що посвідчує особу заявника) та за зразком згідно з [додатком 1](#) до цього Порядку (далі – заява).

До заяви додаються:

1) копія свідоцтва про народження дитини або документа, що посвідчує особу здобувача освіти (під час подання копії пред’являється оригінал відповідного документа);

2) оригінал або копія медичної довідки за формою первинної облікової документації № 086-1/о «Довідка учня загальноосвітнього навчального закладу про результати обов’язкового медичного профілактичного огляду», затвердженою наказом Міністерства охорони здоров’я України від 16 серпня 2010 року № 682, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 10 вересня 2010 року за № 794/18089;

3) оригінал або копія відповідного документа про освіту (у разі наявності).

У разі наявності та за бажанням одного з батьків дитини до заяви можуть додаватися оригінал або копія висновку про комплексну (чи повторну) психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини чи витягу з протоколу засідання психолого-медико-педагогічної консультації.

У випадку подання копій документів, передбачених цим пунктом, оригінали мають бути подані до видання наказу про зарахування (крім документа, визначеного підпунктом 1 цього пункту).

5. Діти або один з їх батьків, які мають довідку про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, довідку про звернення за захистом в Україні, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту або якій надано тимчасовий захист, та які не мають одного чи обох документів, визначених підпунктами 1 та/або 3 пункту 4 цього розділу, зараховуються до закладу освіти без подання зазначених документів згідно з цим Порядком.

Діти, які не мають одного (чи обох) документів, визначених підпунктами 1 та/або 3 пункту 4 цього розділу, та довідки, передбаченої додатком 2 до цього Порядку, зараховуються до закладу освіти згідно з цим Порядком. У разі відсутності свідоцтва про народження дитини та з метою сприяння в його оформленні керівник закладу освіти зобов'язаний невідкладно поінформувати орган опіки і піклування за місцем проживання дитини чи місцезнаходженням закладу освіти.

У випадку відсутності документа про освіту та з метою визначення класу, до якого має бути зарахована дитина, результати попереднього навчання можуть бути встановлені (у разі необхідності) відповідно до пункту 5 Положення про екстернат у загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 13 березня 2017 року [№ 369](#), зареєстрованого наказом Міністерства юстиції України від 26 березня 2017 року № 416/30284.

6. Зарахування дітей до закладу освіти здійснюється, як правило, до початку навчального року та відповідно до території обслуговування (крім закладів освіти II, II-III ступенів та III ступеня).

Органам місцевого самоврядування та місцевим органом виконавчої влади рекомендовано щорічно не пізніше ніж за один місяць до завершення прийому заяв визначати дату початку приймання заяв про зарахування. Такий строк не може бути меншим одного місяця (у 2018 році – не менше трьох тижнів).

Зарахування дітей до початку і впродовж навчального року здійснюється виключно на вільні місця. Після зарахування дітей до закладу освіти їх розподіл між класами відбувається в межах нормативу наповнюваності класів, визначеного Законом України «Про загальну середню освіту». Зарахування дитини з особливими освітніми потребами до інклюзивного чи спеціального класу (з його утворенням у разі відсутності) здійснюється на підставі доданого до заяви висновку про комплексну (чи повторну) психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (чи витягу з протоколу засідання психолого-медико-педагогічної консультації).

7. Інформація про закріплену за закладом територію обслуговування, спроможність закладу освіти, кількість учнів у кожному класі та, відповідно, наявність вільних місць у кожному з них обов'язково оприлюднюється в закладі освіти та на його веб-сайті (а у разі його

відсутності – на веб-сайті органу, у сфері управління якого перебуває заклад освіти), щороку впродовж двох робочих днів з дня прийняття відповідного рішення, але не пізніше ніж за місяць до початку прийому заяв закладами освіти.

Інформація про наявність вільних місць оприлюднюється також впродовж двох робочих днів з дня появи вільного (вільних) місця (місць) протягом календарного року.

8. Заклади освіти (їх філії) обробляють надані їм персональні дані відповідно до Закону України «Про захист персональних даних».
9. Рішення місцевого органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування про закріплення території обслуговування за закладом (зкладами) освіти рекомендовано оприлюднювати на веб-сайті відповідного органу, як правило, не пізніше ніж за 6 місяців до початку приймання заяв про зарахування до закладів освіти.

Місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування рекомендовано щорічно аналізувати результати розподілу і закріплення території обслуговування і враховувати під час розподілу і закріплення закладами освіти території обслуговування на наступний рік.

10. Переведення учня до іншого закладу освіти здійснюється відповідно до розділу III цього Порядку на підставі наказу керівника закладу освіти.
11. Відрахування учня із закладу освіти здійснюється відповідно до розділу IV цього Порядку на підставі наказу керівника закладу освіти.
12. У випадку, якщо визначений цим Порядком термін припадає на вихідний, святковий або інший неробочий день, відповідна дія має бути вчинена не пізніше першого за ним робочого дня.
13. За повноту і достовірність усієї інформації та усіх документів, що подаються до закладу освіти, відповідає згідно з вимогами законодавства особа, яка їх подає.
14. Рішення, дії чи бездіяльність керівника чи працівників закладу освіти (зокрема з питань неправомірної відмови у зарахуванні до закладу освіти) впродовж двох робочих днів можуть бути письмово оскаржені до органу, у сфері управління якого перебуває заклад освіти. За результатами розгляду скарги та у випадку встановлення порушення цього Порядку відповідний орган невідкладно письмово повідомляє заклад освіти про необхідність усунення цього порушення відповідно до законодавства.
15. За недотримання працівниками закладу освіти положень цього Порядку відповідає керівник цього закладу освіти.

II. Зарахування до закладу загальної середньої освіти

1. Зарахування до початкової школи

1. Заяву про зарахування дитини до першого класу закладу освіти, за яким закріплена територія обслуговування, на якій проживає ця дитина, та документи, визначені пунктом 4 розділу I цього Порядку, подаються до відповідного закладу одним з батьків дитини особисто до 31 травня.

Крім того, заяви та документи, визначені пунктом 4 розділу I цього Порядку, до 31 травня можуть бути подані до інших закладів освіти (без обмеження їх кількості) для зарахування на вільні місця.

У разі наявності та за бажанням одного з батьків при поданні заяви може бути пред'явлено документ, що підтверджує місце проживання дитини чи одного з її батьків на території обслуговування закладу освіти, реквізити якого вказуються в заяві.

Впродовж 01-15 червня заяви про зарахування дітей не приймаються, що не виключає права батьків подавати заяви після 15 червня на вільні місця.

Присутність дитини під час подання заяви, жеребкування або її зарахування не є обов'язковою, не може вимагатися працівниками закладу освіти чи бути умовою її зарахування.

Дитина зараховується до першого класу за однією з процедур, визначених пунктами 2, 7 або 3-7 чи пунктом 8 цього розділу.

2. Якщо станом на 31 травня кількість поданих заяв не перевищує загальної кількості місць у першому (перших) класі (класах), не пізніше 01 червня видається наказ про зарахування усіх дітей.

Список зарахованих учнів із зазначенням їх прізвищ оприлюднюється виключно в закладі освіти.

Інформація про наявність вільних місць оприлюднюється відповідно до пункту 7 розділу I цього Порядку.

3. Якщо станом на 31 травня кількість поданих заяв перевищує загальну кількість місць у першому (перших) класі (класах), зарахування дітей відбувається за такими правилами:

- 1) до 01 червня включно зараховуються усі діти, місце проживання яких на території обслуговування закладу освіти підтверджене, а також діти, які є рідними (усиновленими) братами та/або сестрами дітей, які здобувають освіту у цьому закладі, чи дітьми працівників цього закладу освіти, чи випускниками дошкільного підрозділу цього закладу освіти (у разі його наявності);

2) до 15 червня включно на вільні місця зараховуються діти, які не проживають на території обслуговування цього закладу, за результатами жеребкування, процедура проведення якого розробляється відповідно до глави 2 цього розділу, схвалюється педагогічною радою закладу освіти та затверджується його керівником;

3) до 15 червня включно зараховуються на вільні місця та за умови утворення окремого (окремих) класу (класів) також і ті діти, які не проживають на території обслуговування цього закладу, але мають бажання здобувати освіту за освітньою програмою, що використовується закладом освіти та затверджена Державною службою якості освіти України. У випадку якщо кількість поданих заяв перевищує загальну кількість місць у такому класі (класах), зарахування дітей відбувається за результатами жеребкування.

Діти зараховуються на вільні місця до закладу освіти за умови подання до 15 червня необхідних документів. Якщо заклад освіти, до якого дитина може бути зарахована на вільне місце, і заклад освіти, на території обслуговування якого проживає ця дитина, розташовані в межах одного населеного пункту, то до необхідних документів додається також довідка закладу освіти, на території обслуговування якого проживає дитина, про її відрахування з цього закладу чи не зарахування до нього ([додаток 2](#)). Така довідка має бути видана закладом освіти, на території якого проживає ця дитина, впродовж одного робочого дня з дати звернення одного з батьків дитини.

4. Впродовж двох робочих днів з дня зарахування дітей відповідно до підпункту 1 пункту 3 цієї глави заклад освіти оприлюднює з дотриманням Закону України «Про захист персональних даних» на інформаційному стенді закладу освіти, а також на офіційному сайті закладу освіти (а у разі його відсутності – на офіційному сайті органу, до сфери управління якого належить заклад освіти):
 - список зарахованих учнів із зазначенням лише їх прізвищ;
 - оголошення про дату, час, місце і спосіб проведення жеребкування;
 - інформацію про кількість вільних місць і прізвища дітей, які претендують на вільні місця;
 - наказ керівника закладу освіти про утворення конкурсної комісії у складі 3 осіб для проведення жеребкування.
5. З метою зарахування усіх дітей, зазначених у підпункті 1 пункту 3 цієї глави, керівник закладу освіти вживає заходів щодо раціонального використання наявних у закладі освіти приміщень та/або ініціює перед органом, у сфері управління якого перебуває заклад освіти:

- відкриття додаткового (додаткових) класу (класів), у тому числі інклюзивного чи спеціального;
- внесення необхідних змін в організацію освітнього процесу;
- вивільнення приміщень, що використовуються не за призначенням (у тому числі, шляхом припинення орендних відносин).

У випадку, якщо після вжиття вичерпних заходів кількість дітей, які мають право на першочергове зарахування, перевищує спроможність закладу освіти, орган, у сфері управління якого перебуває заклад освіти, невідкладно має запропонувати на вибір батьків таких дітей перелік закладів освіти, максимально доступних і наближених до місця їх проживання, а також сприяти зарахуванню дітей до обраних їх батьками закладів освіти.

6. Після 15 червня зарахування на вільні місця відбувається у такому порядку:
 - до початку навчального року – діти, які мають право на першочергове зарахування;
 - впродовж навчального року – у порядку надходження заяв про зарахування.

Інформація про кількість зарахованих учнів та наявність вільних місць оприлюднюється відповідно до пункту 7 розділу I цього Порядку.

7. До класів, у яких навчання здійснюється мовою корінного народу чи національної меншини поряд з державною мовою, першочергово зараховуються діти, які належать до цих корінних народів чи національних меншин.

Зарахування інших дітей на вільні місця (у разі їх наявності) відбувається за результатами жеребкування до 15 червня включно.

Після 15 червня зарахування на вільні місця відбувається у порядку надходження заяв про зарахування.

8. Особливості зарахування дітей до закладів освіти, які здійснюють освітню діяльність з урахуванням міжнародних договорів України, можуть визначатися цими договорами.
9. Зарахування дітей до 2-4 класів початкової школи відбувається на вільні місця у порядку надходження заяв про зарахування.

III. Переведення учнів між закладами освіти

1. Для переведення учня з одного закладу освіти до іншого учень чи один з його батьків (для учнів, які не досягли повноліття) має звернутися до обраного ним закладу освіти щодо можливості зарахування з відповідним письмовим зверненням (запитом) в довільній формі, у тому числі шляхом надсилання його сканованої копії електронною поштою.

Керівник закладу освіти упродовж п'яти робочих днів з дати надходження такого звернення (запиту) має надати заявнику письмову відповідь (у тому числі шляхом надсилання її сканованої копії на електронну пошту заявника) про наявність чи відсутність вільних місць у певному класі та, відповідно, можливість чи неможливість зарахування учня до цього класу.

У письмовому підтвердженні можливості зарахування дитини має бути вказаний кінцевий термін для подання заяви про переведення та подання особової справи учня.

2. До закладу освіти, з якого переводиться учень, подаються:
 - заява одного з батьків учня (для учнів, які не досягли повноліття) або учня;
 - письмове підтвердження або його сканована копія з іншого закладу освіти про можливість зарахування до нього відповідного учня.
3. Упродовж одного робочого дня з дня отримання відповідних документів керівник закладу освіти зобов'язаний видати наказ про відрахування учня для переведення до іншого закладу освіти та видати особову справу учня.
4. Упродовж п'яти робочих днів з дня отримання від закладу освіти зазначених документів учень чи один із його батьків (для учнів, які не досягли повноліття) має подати до закладу освіти, до якого переводиться учень:
 - заяву про зарахування згідно з [додатком 1](#) до цього Порядку;
 - особову справу учня.

У такому випадку наказ про зарахування учня до закладу освіти має бути виданий упродовж одного робочого дня з дня отримання документів, визначених цим пунктом Порядку.

IV. Відрахування учнів із закладів освіти

1. Із закладу освіти відраховуються учні, які:

1) здобули повну загальну середню освіту та отримали відповідний документ про освіту;

- 2) зараховані до іншого закладу освіти для здобуття повної загальної середньої освіти;
- 3) переводяться до іншого закладу освіти відповідно до розділу III цього Порядку;
- 4) вибувають на постійне місце проживання за межі України.

Відрахування із зазначених підстав здійснюється шляхом видачі відповідного наказу керівником закладу освіти.

Про відрахування учнів з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, з причин, передбачених підпунктами 3 і 4 цього пункту, заклад освіти, з якого переводиться (відраховується) учень, не пізніше наступного робочого дня з дня видання наказу повідомляє відповідну службу у справах дітей.

2. За рішенням педагогічної ради та відповідно до наказу керівника можуть бути відраховані (чи переведені на іншу (окрім денної) форму здобуття загальної середньої освіти у цьому ж чи іншому закладі освіти) учні 9 класу, яких було зараховано до закладу за результатами конкурсу і які здобули початковий результат (1, 2 чи 3 бали) чи не здобули жодного результату річного оцінювання та (або) державної підсумкової атестації з одного з предметів, що ними вивчалися поглиблено відповідно до освітньої програми та навчального плану закладу освіти чи індивідуального навчального плану учня.

Про можливе відрахування батьки дитини та орган управління освітою за місцем проживання учня повинні бути письмово поінформовані у двотижневий строк до дня засідання педагогічної ради щодо можливого відрахування.

Рішення про відрахування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, приймається лише за згодою органів опіки та піклування.

3. Особи, які не завершили здобуття повної загальної середньої освіти та не отримали відповідний документ про освіту після завершенню останнього класу ліцею, відповідно до рішення педагогічної ради можуть бути відраховані з закладу освіти або переведені на іншу (крім денної) форму здобуття освіти в цьому ж або іншому закладі освіти.

Директор департаменту загальної
середньої та дошкільної освіти

Ю. Г. Кононенко